

เขตเศรษฐกิจพิเศษกับความคาดหวังของคนไทย

Special Economic Zone With the Expectation of Thailand

พ.อ.สุชาติ ผดุงกิจ

รองผู้อำนวยการเงินทหาร

Col.Suchat Phadungkit

Deputy Director of Finance Department

Email: Suchat__91@hotmail.com

บทคัดย่อ

เขตเศรษฐกิจพิเศษตามพื้นที่แนวชายแดน มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ และการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน แต่โดยที่ผ่านมามีรัฐบาลใดที่ให้ ความสำคัญต่อการดำเนินนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษให้มีผลเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน และจริงจัง ทำให้ประเทศต้องสูญเสียโอกาสในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและ ส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดประเทศเพื่อนบ้านอย่าง ต่อเนื่องมายาวนาน อย่างไรก็ตาม รัฐบาลโดยการนำของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญต่อการปฏิรูปประเทศในทุกมิติเพื่อคืน ความสุขให้กับประชาชน โดยเฉพาะในมิติด้านเศรษฐกิจ รัฐบาลได้มีนโยบายให้จัดตั้ง เขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี 2558 โดยในระยะแรก ให้เร่งดำเนินการใน 5 พื้นที่ชายแดน ได้แก่ แม่สอด อรัญประเทศ ตราด มุกดาหาร และ สะเดา (ด่านศุลกากร สะเดา และปาดังเบซาร์) ซึ่งเป็นความคาดหวังของคนไทย ทั้งประเทศ โดยเฉพาะประชากรส่วนใหญ่ซึ่งมีรายได้น้อยที่ต้องการมีรายได้และมีชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน แต่อย่างไรก็ตามข้อตกลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น นอกจากส่ง ผลกระทบทางบวกต่อการพัฒนาและนำมาซึ่งโอกาสอันเป็นผลดีต่อภาคเศรษฐกิจ แต่ใน ทางกลับกันก็อาจนำมาซึ่งผลกระทบทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจำเป็นต้องพิจารณา ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้วย

คำสำคัญ: เขตเศรษฐกิจพิเศษ, ประชาคมอาเซียน, นโยบาย, พื้นที่ชายแดน, ความคาดหวัง

ABSTRACT

The special economic zones (SEZ) along the border are important for the national development and livelihood improvement for the people. The previous governments have never substantially implemented the special economic zones' policy. That continuously makes our country lose an opportunity to stabilize the economy and enhance Thailand's competitiveness in the neighboring countries for a long time. However, the government led by Prime Minister Gen Prayuth Chan-ocha recognizes the importance of reforming the country in all dimensions to restore the happiness of people especially in the economic dimension. The government launches a policy to set up special economic zones for supporting the ASEAN Community in 2015. The first phase is to speed up the process in five border areas, including Mae Sot, Aranyaprathet, Trat, Mukdahan, and Sadao (Sadao and Padang Besar customs checkpoints), an expectation of the whole country especially the majority of the population who earn less and want to improve their own living sustainability. The SEZs can provide great potential on economic development, on the contrary there might be social and environmental impacts which have to be taken into account.

Keyword: special economic zones, ASEAN Community, policy, border area, expectation

บทนำ

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษถือเป็นการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สำคัญจัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะตามกฎหมาย เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เช่น การอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม การบริการหรือกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์แก่เศรษฐกิจของประเทศ กล่าวคือ เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นองค์กรส่วนท้องถิ่นพิเศษที่มีการพัฒนาการขั้นสูงสุดที่เกิดขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์ ที่ครอบคลุมทุกสิ่งทุกอย่างไม่จำกัดอยู่แค่การอนุญาตตั้งโรงงานหรือให้สิทธิพิเศษทางภาษีอากรของบีโอไอเท่านั้น แต่ต้องมีขีดความสามารถในการกำหนดนโยบายเฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้วก็สามารถดำเนินการได้ โดยอำนาจบางประการที่ยังต้องสงวนไว้เป็นของรัฐบาลคือ เรื่องกิจการทหาร การต่างประเทศ การศึกษา ภาษีอากร และการพัฒนาที่มีผลหรือคาบเกี่ยวกับพื้นที่นอกเขตเศรษฐกิจพิเศษเท่านั้น (โอฬาร สุขเกษม: 2557)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจและการขนส่งของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีวัตถุประสงค์สำคัญจะเป็นการใช้ประโยชน์พื้นที่ตามตะเข็บของชายแดน ซึ่งประเทศไทยมีชายแดนติดต่อกับหลายประเทศ ได้แก่ พม่า ลาว กัมพูชา ซึ่งหากรวมภาคใต้ก็จะมีมาเลเซีย โดยเหตุผลสำคัญที่ทำให้โครงการเขตเศรษฐกิจชายแดนหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษกลายเป็นประเด็นในปัจจุบัน ก็เนื่องจากรัฐบาลต้องการจะให้มีการส่งเสริมการลงทุนจากประเทศเพื่อนบ้านหรือจากนักลงทุนต่างชาติรวมทั้งนักลงทุนท้องถิ่นให้มาลงทุนในบริเวณพื้นที่ซึ่งรัฐบาลจะจัดสรรตามตะเข็บชายแดนโดยการใช้ประโยชน์จากแรงงานต่างด้าวที่จะสามารถเข้ามาทำงานได้แบบเข้าไปเย็นกลับ อีกทั้งจะสามารถนำเข้าวัตถุดิบและส่งออกได้โดยเสรี นอกจากนี้จะเป็นแหล่งรองรับการเคลื่อนย้ายฐานการลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ใช้

แรงงาน (Labour Intensive) และอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาวัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะวัตถุดิบประเภทไม้โดยผู้ที่ลงทุนในเขตอุตสาหกรรม ในเขตเศรษฐกิจชายแดนจะได้รับสิทธิประโยชน์จากการยกเว้นภาษีนำเข้า การยกเว้นภาษีเงินได้ รวมถึงการตั้งคลังสินค้า ทดแทนและศูนย์กระจายสินค้าด้าน Logistics โดยผู้ที่ลงทุนในเขตเศรษฐกิจชายแดนจะมีลักษณะแตกต่างไปจากนิคมอุตสาหกรรมโดยทั่วไปก็ตรงที่ในเขตเศรษฐกิจชายแดนจะถือเป็นดินแดนพิเศษดูแลและบริหารโดยคณะกรรมการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจ (จักรวัชร ศิริวรรณ: 2554) ซึ่งจากการศึกษาของอดิเรก พันเขียว (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่องการยอมรับ ความคาดหวังและปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในจังหวัดตาก พบว่า การยอมรับต่อการพัฒนาในภาพรวม ผู้เกี่ยวข้องเห็นว่าเป็นประโยชน์และควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นโดยเร็ว แต่บางส่วนเห็นว่าควรมีการให้ข้อมูลและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น ส่วนความคาดหวังต่อการพัฒนา พบว่า คาดหวังให้มีการค้าการลงทุนมากขึ้น การผลักดันพื้นที่ที่มีความพร้อมไม่ว่าจะรูปแบบใดก่อน การได้รับสิทธิประโยชน์ คุณภาพชีวิต ความมั่นคงในการทำงานและในชีวิต การจับจองที่ดินทำกิน บริการสาธารณะสาธารณูปโภค การศึกษา แรงงาน อาชีพ ค่าแรง สวัสดิการต่าง ๆ และคาดหวังให้มีหน่วยงานบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษของตนเองโดยเฉพาะส่วนปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ การสนับสนุนจากรัฐบาล การปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ การปรับปรุงกฎหมาย ปัญหาการเมืองและความขัดแย้ง การบริหารจัดการ ศักยภาพของพื้นที่และความมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา (2558) ที่ต้องการส่งเสริมการค้าและการลงทุนเพิ่มขีดความสามารถของประเทศให้มีกระจายความเจริญสู่ท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีศักยภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และแก้ปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่

ชายแดนที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียน และข้อตกลงการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียน รวมทั้งสนับสนุนให้ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม หรือการค้าการลงทุนที่เพิ่มมากขึ้นก็จะช่วยลดการอพยพย้ายถิ่นของคนในพื้นที่เข้ามาในพื้นที่ กทม. และปริมณฑล ช่วยแก้ปัญหาแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน ที่จะเข้ามาหางานทำในไทย เขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวข้างต้นจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและศักยภาพในการแข่งขันของประเทศในเวทีการค้าระหว่างประเทศไทยกับนานาประเทศ รวมทั้งช่วยกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่เฉพาะที่ได้รับการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษด้วย อันเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยตรงในพื้นที่เฉพาะและพื้นที่ใกล้เคียงด้วย

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ของประเทศเพื่อนบ้าน

จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านที่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ โดยเฉพาะการคมนาคมขนส่งเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และเตรียมพร้อมรับมือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เช่น ประเทศจีนมีเซินเจิ้นเป็นเมืองเศรษฐกิจพิเศษอันเป็นแม่เหล็กดึงดูดนักลงทุน ประเทศอินเดียมี “บังกาลอร์” เป็นศูนย์กลางการลงทุนด้านซอฟต์แวร์ของโลก สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์มีดูไบเป็นเมืองการค้าการลงทุนของตะวันออกกลาง รวมถึงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศเวียดนาม เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษลาวบาว ที่พร้อมรับการจ้างงานราคาถูกจากทั้งประเทศเวียดนาม ประเทศลาว หรือประเทศไทยที่รองรับทั้งท่าเรือดานัง ในเขตเศรษฐกิจพิเศษหวายสเปปลาว มีโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ จำนวน 10 แห่ง และโครงการรถไฟความเร็วสูงโดยความร่วมมือจากประเทศจีน รวมถึงกัมพูชาที่มีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับนักลงทุนจากต่างชาติ และพม่ามีการพัฒนาท่าเรือน้ำ

ลึกขนาดใหญ่ ท่าเรือที่ประเทศพม่าที่เชื่อมระหว่าง 2 ฝั่งทะเล ด้วยโครงสร้างพื้นฐานเส้นทาง EAST-WEST Corridor และล่าสุดประเทศมาเลเซียกำลังยก “ยะโฮร์” หรือเกาะ อิสกันดาร์ ดิเวล ลอปเมนต์ รีเจียน ที่มีพื้นที่ครอบคลุมจำนวน 2,217 ตารางกิโลเมตร มีขนาดใหญ่กว่าเกาะสิงคโปร์ 2.5 เท่าและอยู่ตรงข้ามกับเกาะสิงคโปร์โดยผู้นำประเทศมาเลเซียได้ตั้งวิสัยทัศน์ในการพัฒนาให้เกาะนี้เป็นเมืองอันดับ 1 ของเอเชียมีศักยภาพเช่นเดียวกับดูไบ เซินเจิ้น และบังกาลอร์ (ชาติรส สัมมะวัฒนา: 2557)

ความสำเร็จของประเทศเพื่อนบ้าน ต่อการดำเนินนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เพื่อให้ผู้อ่านได้มีความเข้าใจและเห็นประโยชน์ของการดำเนินนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษของรัฐบาล จึงขอยกตัวอย่างการดำเนินนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษของจีนเป็นกรณีศึกษา เนื่องจากประเทศจีนเลือกใช้นโยบายที่พิเศษและมาตรการที่ยืดหยุ่นในการดึงดูดเงินทุนจากภายนอกโดยเฉพาะเงินทุนต่างชาติที่ทำให้เกิดนวัตกรรมสร้างสรรค์ นำผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้จำหน่ายไปยังต่างประเทศ กลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเกิดจากการปรับตัวตามกลไกตลาดภายใต้การชี้นำและวางแผนของรัฐ และเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมประสานกับการพัฒนาการค้าสัมพันธ์ไปกับการพัฒนาอุตสาหกรรมในยุคที่ 3 เช่น อุตสาหกรรมท่องเที่ยว การพัฒนาสังหาริมทรัพย์ การบริการ ด้านการเงิน และการบริการอาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น ส่วนในด้านประโยชน์ที่ได้จากเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงเป็นแนวคิดและกลไกที่สำคัญในการปฏิรูปเศรษฐกิจที่ทันสมัยของประเทศ เขตเศรษฐกิจพิเศษของจีนที่สำคัญนั้น ได้แก่ เขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น (327.5 ตารางกิโลเมตร) เขตเศรษฐกิจพิเศษจูไห่ (121 ตารางกิโลเมตร) เขตเศรษฐกิจพิเศษเฉียนเหมิน (131 ตารางกิโลเมตร) เขตเศรษฐกิจพิเศษซันโถว (52.6 ตารางกิโลเมตร) เขตเศรษฐกิจพิเศษ

เกาะไหหลำ (33,920 ตารางกิโลเมตร) ซึ่งความเป็นจริงปัจจุบันทุกมณฑลทุกเมืองยังคงมีเขตในลักษณะเศรษฐกิจเปิดของตนเองที่ดำเนินนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษไม่ว่าจะดูจากความหมายในมิติใดก็ยังคงเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเพียงแต่ไม่ได้เป็นรูปแบบในนามของระดับประเทศ

เขตเศรษฐกิจพิเศษเมืองเซินเจิ้นและเมืองเซี่ยเหมินแม่แบบในการพัฒนาของจีน

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ถือเป็นหนึ่งในประเทศมหาอำนาจของทวีปเอเชียและของโลก โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม มีเมืองที่มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจในระดับสูง คือ เมืองเซินเจิ้น และเมืองเซี่ยเหมิน

เมืองเซินเจิ้น เป็นเมืองใหม่ที่ก่อตั้งขึ้นเพียง 32 ปีเท่านั้น แต่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดดจนเป็นเมืองที่ส่งออกสินค้าอันดับ 1 ของจีนมาตลอด 19 ปี สามารถสร้าง GDP ได้เป็นอันดับ 4 ของประเทศจีน รองจากเซี่ยงไฮ้ ปักกิ่ง กวางโจว ตามลำดับ และเนื่องจากเป็นเมืองที่มีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับฮ่องกงทั้งในเชิงภูมิศาสตร์และความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ จึงถูกกำหนดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยเริ่มจากบางพื้นที่แล้วต่อมาจึงยกระดับเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งเมือง เซินเจิ้นมีบริษัทต่างชาติยักษ์ใหญ่เข้ามาลงทุนหลายราย ไม่ว่าจะเป็น Microsoft IBM Oracle Wal-Mart และยังเป็นแหล่งอุตสาหกรรมสำคัญ ทั้งอุตสาหกรรมดั้งเดิม เช่น สิ่งทอเครื่องนุ่งห่ม อัญมณี นาฬิกา แก้ว ของเล่น เฟอร์นิเจอร์ และอุตสาหกรรมใหม่ เช่น อุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ อินเทอร์เน็ต วัสดุใหม่ พลังงานใหม่ ภายใต้นโยบายภาครัฐที่ผลักดันให้เซินเจิ้นเป็นเมืองแห่งนวัตกรรม (City of Innovation) ในขณะเดียวกัน ก็มีนโยบายสร้างเมืองให้เป็นเมืองแห่งสวน (Garden City) เห็นได้จากบรรยากาศในเมืองที่เต็มไปด้วยต้นไม้ตลอดสองข้างทาง ท่ามกลางตึกสูงรูปทรงแปลกตา

จำนวนมาก และไฟถนนที่ส่องสว่างโดยใช้พลังงานลมและแสงอาทิตย์ ซึ่งความสำเร็จของการเติบโตทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วของเมืองเซินเจิ้น มาจากการผนึกกำลังที่เข้มแข็งของภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาวิจัย

เมืองเซี่ยเหมิน ตั้งอยู่ในมณฑลฝูเจี้ยน ประกอบด้วยพื้นที่ 6 เขต และทุกเขตเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษของจีน ตั้งอยู่ห่างจากไต้หวันเพียง 100 กว่ากิโลเมตร จึงเป็นเมืองท่าสำคัญซึ่งเป็นความได้เปรียบเชิงพื้นที่ในการเป็นศูนย์กลางการค้าและการลงทุน นอกจากนี้ ยังเป็นเมืองที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นหนึ่งในเมืองนวัตกรรมและเมืองคาร์บอนต่ำ มีนักลงทุนเข้ามาลงทุนจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นบริษัทขนาดใหญ่ในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น บริษัท DELL บริษัทผลิตมือถือ หน่าจื่อ iPhone iPad ซึ่งบริษัทชั้นนำเหล่านี้แม้คิดเป็นแค่ร้อยละ 10 ของบริษัททั้งหมดแต่มีสัดส่วนในการสร้างรายได้ การจ้างงานและการส่งออกถึงประมาณ ร้อยละ 50 ส่วนหนึ่งมาจากนโยบายรัฐบาลท้องถิ่นที่เน้นการสร้างบรรยากาศที่ดีสำหรับการลงทุน เช่น การวางแผนนโยบายด้านเทคโนโลยี (Technology Platform) เพื่อการพัฒนาของภาคเอกชน การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาโดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีชีวภาพที่ใช้ในการผลิตยา/วัคซีน/วิตามิน ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมใหม่ที่มีศักยภาพและเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมเป้าหมายของเมืองเซี่ยเหมิน การสนับสนุนด้านเทคนิคและการเงิน เช่น การจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะ/ศูนย์วิจัยสาธารณะด้านเทคโนโลยี การให้เงินช่วยเหลือแก่วิสาหกิจเพื่อใช้ทำวิจัย/สร้างนวัตกรรม เป็นต้น ปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้หลายเรื่อง แต่ประเด็นที่เห็นเด่นชัดน่าจะเป็นการผลักดันการพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ โดยการบูรณาการของภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบ แต่ละภาคส่วนต่างทำหน้าที่ของตนเอง รัฐบาลเน้นบทบาทในการกำหนดทิศทางการ

พัฒนาและกำกับดูแลการดำเนินงานในภาพรวมให้เป็นไปตามทิศทางที่วางไว้ รวมทั้งสร้างปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนา สถาบันศึกษาวิจัยเป็นผู้ดำเนินการศึกษาวิจัยในหัวข้อที่สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐและตรงกับความต้องการของภาคเอกชน ส่วนภาคเอกชนเป็นผู้นำผลงานวิจัยออกสู่ตลาด ภายใต้กลไกการขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพและการเกื้อหนุนกันของทั้ง 3 ฝ่ายในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนา ซึ่งกรณีของประเทศไทย ก็มีแผนการดำเนินงานในลักษณะนี้อยู่แล้ว หากมีการลงมือทำอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และบูรณาการกันอย่างแท้จริง ตลอดจนมีกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ก็น่าจะเกิดผลเป็นรูปธรรมได้เช่นกัน (สมานลักษณ์ ตันทิกุล)

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย

การเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community : AC) ในปี 2558 รัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพิ่มมากขึ้น โดยรัฐบาลได้มีนโยบายจัดตั้ง “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ในจังหวัดต่างๆ ตามแนวชายแดน โดยในระยะแรกให้เร่งดำเนินการใน 5 พื้นที่ชายแดน ได้แก่ แม่สอด อรัญประเทศ ตราด มุกดาหาร และสะเดา (ด่านศุลกากรสะเดา และปาดังเบซาร์) สืบเนื่องจากการที่มูลค่าการค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาของสมชาย ศักดาเวคีอิศร (2557) ที่ปรึกษาด้านการวางแผนการพัฒนาพื้นที่และจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า พื้นที่ที่มีศักยภาพในด้านการค้า ในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีมูลค่าการค้าชายแดนด่านแม่สอดปี 2556: ประมาณ 46,308.94 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเฉลี่ยปี 52-56: ร้อยละ 19.6 ต่อปี ในจังหวัดมุกดาหาร มีมูลค่าการค้าชายแดนปี 2556: ประมาณ

30,441.5 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเฉลี่ยปี 52-56: ร้อยละ 20.1 ต่อปี ส่วนอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว มีมูลค่าการค้าชายแดนปี 2556 : ประมาณ 59,651.6 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเฉลี่ยปี 52-56 : ร้อยละ 28.2 ต่อปี อีกทั้งจังหวัดตราด มีมูลค่าการค้าชายแดนปี 2556: ประมาณ 26,825.81 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเฉลี่ยปี 52-56: ร้อยละ 10.5 ต่อปี และอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา มีมูลค่าการค้าชายแดนปี 2556 : ด่านสะเดา 330,022.68 ล้านบาท ด่านปาดังเบซาร์ 163,308.62 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเฉลี่ยปี 52-56 : ด่านสะเดา ร้อยละ 9.1 ต่อปี ด่านปาดังเบซาร์ ร้อยละ 6.2 ต่อปี โดยการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เน้นการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศไทยในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มการจ้างงาน ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้ประชาชน แก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้ามายังพื้นที่ตอนใน ปัญหาการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผิดกฎหมายจากประเทศเพื่อนบ้าน และปัญหาความแออัดบริเวณด้านแนวชายแดน (สมชาย ศักดาเวคีอิศร: 2557 และกลุ่มยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์ สำนักโฆษก : Online)

เขตเศรษฐกิจพิเศษในระยะแรกมี ดังนี้

1. เขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด (จังหวัดตาก) ตั้งอยู่ระหว่างตำบลแม่ปะกับตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอดริมแม่น้ำเมย พื้นที่ 6,000 ไร่ การพัฒนาเน้นโลจิสติกส์และอุตสาหกรรม เช่น สิ่งทอ เกษตรเพอร์นิเจอร์ ต่อมา มีการขยายพื้นที่เพิ่มเติมให้ท้องที่ตำบลท่าสายลวด ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่กาษา ตำบลแม่กุ ตำบลแม่ตาว ตำบลแม่ปะ ตำบลแม่สอด และตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด ตำบลช่องแคบ ตำบลพบพระ และตำบลวาลเลย์ อำเภอพบพระ ตำบลชะเนงจือ ตำบลแม่จะเร และตำบลแม่ระมาด อำเภอระมาด จังหวัดตาก เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก”

2. เขตเศรษฐกิจพิเศษอรัญประเทศ (จังหวัดสระแก้ว) ตั้งอยู่ตำบลบ้านไร่ อำเภออรัญประเทศ ใกล้

ถนนสาย 33 พื้นที่ 8,750 ไร่ การพัฒนาเน้นอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบพื้นที่ค้าส่งระหว่างประเทศ และการค้าปลีก เพราะเป็นพื้นที่เชื่อมโยง 3 ประเทศ คือ ไทย กัมพูชา เวียดนาม การขนส่งสะดวกอยู่ใกล้ท่าเรือส่งออกแหลมฉบัง ต่อมา มีการขยายพื้นที่เพิ่มเติมให้ท้องที่ตำบลท่าข้าม ตำบลบ้านด่าน และตำบลป่าไร่ อำเภออรัญประเทศ และ ตำบลผักขะ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว เป็น **“เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว”**

3. เขตเศรษฐกิจพิเศษตราด (คลองใหญ่ จังหวัดตราด) ตั้งอยู่ตำบลแสนตอ อำเภอเขาสมิง ด้านหน้าติด อ.สุขุมวิท ทางชายฝั่งทะเล 20 กม. พื้นที่ 5,000 ไร่ เน้นพัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบทางบกและทางทะเล การค้าชายแดนแบบปลอดภาษี ต่อมา มีการขยายพื้นที่เพิ่มเติมให้ท้องที่ตำบลคลองใหญ่ ตำบลไม้รูด และตำบลหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด เป็น **“เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด”**

4. เขตเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร (จังหวัดมุกดาหาร) ตั้งอยู่ที่ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร (ใกล้ด่านมุกดาหาร) พื้นที่ 2,000 ไร่ การพัฒนาจะเน้นค้าส่ง การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบและอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และคลังสินค้า ต่อมา มีการขยายพื้นที่เพิ่มเติมให้ท้องที่ตำบลคำอาฮวน ตำบลนาสีนวน ตำบลบางทรายใหญ่ ตำบลมุกดาหาร และตำบลศรีบุญเรือง อำเภอเมืองมุกดาหาร ตำบลชะโนด ตำบลบางทรายน้อย ตำบลปงขาม และตำบลห้วยไร่ อำเภอห้วยไร่ ตำบลดอนตาล และตำบลโพธิ์ไทร อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร เป็น **“เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร”**

5. เขตเศรษฐกิจพิเศษสะเดา (ด่านศุลกากรสะเดา และป่าดงเบขาร์ จังหวัดสงขลา) ตั้งอยู่ที่ตำบลฉลุง อำเภอหาดใหญ่ พื้นที่เชื่อมต่อกับ อ.เพชรเกษม และ อ.หอกการค้ากาญจนบุรี เชื่อมต่อกับถนนสาย 43

พื้นที่ 2,700 ไร่ เน้นพัฒนาโลจิสติกส์และบริการต่อเนื่อง อุตสาหกรรมอาหารฮาลาล ยางพารา และพัฒนาพื้นที่ส่วนต่อขยายจากนิคมอุตสาหกรรมฉลุงเพื่อเชื่อมโยงไปยังท่าเรือปีนัง ต่อมา มีการขยายพื้นที่เพิ่มเติมให้ท้องที่ตำบลสะเดา ตำบลสำนักขาม ตำบลสำนักเต๊ว และตำบลปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา เป็น **“เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา”**

โดยในระยะที่ 2 พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มีแผนจะผลักดันเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพิ่มเติมในระยะต่อไป เพื่อให้การจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในพื้นที่ ได้แก่ จ.กาญจนบุรี (ต.บ้านหนองสองตอน กับ บ้านหนองจอก) จ.เชียงราย (ต.สถาน อ.เชียงของ ต.บ้านแซว อ.เชียงแสน อ.แม่สาย) จ.หนองคาย (อ.เมือง กับ อ.สระใคร) จ.นครพนม (บ้านสำราญเหนือ ต.อาจสามารถ กับดอนบน อ.เมือง นครพนม) และ จ.นราธิวาส (ต.น่านาค อ.ตากใบ) ซึ่งเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้ ล้วนเป็นพื้นที่ชายแดน ที่ตั้งอยู่บนแนว “ระเบียงเศรษฐกิจ” สามารถที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งการค้า การลงทุน และช่วยทั้งในเรื่องการกระจายสินค้า และเปลี่ยนสินค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องสินค้าเกษตร การท่องเที่ยว และการบริการ ซึ่งธุรกิจต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะกลายเป็นกลไกสำคัญที่จะเป็นการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค และส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศให้มีความมั่นคงต่อไปในระยะยาว

ประเทศไทยได้อะไรจากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การที่ประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 และประเทศไทยมีสภาพทางภูมิประเทศเป็นเสมือนศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงมีประโยชน์เป็นอย่างมากต่อประเทศไทย เพราะเป็นการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดประเทศ

เพื่อนบ้าน โดยประโยชน์ที่จะได้รับ คือ (ศูนย์ความรู้เพื่อการค้าและการลงทุนกับจีน สำนักยุทธศาสตร์การพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์: 2557)

1. เป็นการส่งเสริมการลงทุนในประเทศเพราะประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2. เป็นการส่งเสริมการส่งออกเพราะช่วยลดต้นทุนในการประกอบการต่าง ๆ เช่น ค่าแรงงานราคาถูกลงจากประเทศเพื่อนบ้าน

3. เป็นการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการผลิตสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาดำเนินการในประเทศไทย

4. เป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้าจากประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ไปสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศอื่น ๆ

5. เป็นการก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยที่มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

6. การปรับลดภาษีสินค้าปกติมีผลให้อัตราการขยายตัวทางการค้าเพิ่มขึ้น ที่เพิ่มขึ้นมากนอกจากนี้กรอบความร่วมมือในระดับอนุภูมิภาค ล้วนมีส่วนให้การค้าชายแดนเติบโตขึ้น

7. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานชายแดน โดยเฉพาะเส้นทางที่อำนวยความสะดวกในการเดินทางและการขนส่งบริเวณชายแดนที่เป็นจุดยุทธศาสตร์ เช่น แม่สอด-เมียวดี กาญจนบุรี-ทวาย (ไทย-พม่า) สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3-4 ที่เชื่อมไทย-ลาว-จีน

8. ลดขั้นตอนและพิธีการศุลกากร โดยมีการอำนวยความสะดวกด้านบริการให้เป็นแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One Stop Services)

9. การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น โดยรัฐอาจส่งเสริมให้มีการพัฒนาทั้งจากภาครัฐและเอกชน

10. ใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยง ด้านคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียนและข้อตกลงการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียน ในปัจจุบัน หอการค้าไทยได้จัดทำ

ยุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุน กิจการค้าชายแดน 5 ด้าน

กิจการค้าชายแดน 5 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

2. ด้านการขนส่ง เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมและอำนวยความสะดวกด้านการขนส่งสินค้าและบริการ

3. ด้านกฎระเบียบ เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคทางด้านการระเบียบทางการค้าต่าง ๆ

4. ด้านเครื่องมือสนับสนุน

5. ด้านการส่งเสริมธุรกิจชายแดนเพื่อส่งเสริมกิจกรรมด้านชายแดนและเส้นทางที่เปิดใช้งานแล้ว

ผลกระทบทางบวกที่ประเทศไทย

จะได้รับจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1. สินค้าไทยส่งออกไปอาเซียนได้มากขึ้นอันเป็นผลมาจากการขจัดอุปสรรคทางการค้าทั้งด้านภาษีและด้านที่ไม่ใช่ภาษี

2. ไทยจะได้ประโยชน์จากขนาดของตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน เพราะประเทศสมาชิกในอาเซียนแต่ละประเทศมีลักษณะ ปริมาณและคุณภาพของปัจจัยการผลิต เทคโนโลยีการจัดการและการบริหารที่ต่างกัน ก่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาดแก่ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการไทยได้

3. เป็นการสร้างภาพลักษณ์ของไทยในเวทีโลกจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็งกับประเทศสมาชิกอาเซียน จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาคมโลกเกี่ยวกับพัฒนาการในด้านเศรษฐกิจของไทยและของภูมิภาค

4. คนไทยจะมีสินค้าที่หลากหลายทั้งคุณภาพ รูปแบบและราคาให้เลือกซื้อได้ตามความพอใจและระดับของรายได้

ผลกระทบทางลบที่ประเทศไทยอาจต้องเผชิญจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1. อุตสาหกรรมภายในประเทศที่มีความอ่อนแอไม่สามารถแข่งขันได้ เนื่องจากการลดภาษีอาจส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมบางประเภทในประเทศที่มีประสิทธิภาพการผลิตต่ำ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่ไม่มีศักยภาพในการปรับตัวเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันหรืออุตสาหกรรมที่ต้องใช้เวลาในการปรับตัวนานมาก ซึ่งผลกระทบนี้จะเกิดขึ้นทั้งอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายภายในประเทศและอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อการส่งออก เช่น น้ำมันพืช สิ่งทอ (ผ้าฝ้ายเส้นด้าย เส้นใย ประดิษฐ์) เหล็ก เครื่องใช้ไฟฟ้าเครื่องอิเล็กทรอนิกส์บางชนิด และเคมีภัณฑ์

2. อุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาวัตถุดิบและชิ้นส่วนจากภายนอกอาเซียนจะมีต้นทุนการผลิตสูง สินค้าสำเร็จรูปที่ผลิตภายในประเทศไทยจึงมีราคาแพงกว่าสินค้าสำเร็จรูปที่นำเข้าจากอาเซียน เป็นเหตุให้ไม่สามารถแข่งขันได้

3. ผลกระทบจากกรอบเวลาในการเร่งรัดจัดตั้งประชาคมอาเซียนที่เร็วขึ้นจากเดิม จะทำให้ผู้ประกอบการในภาคเกษตรกรรมและภาคธุรกิจอุตสาหกรรมปรับตัวไม่ทัน และอาจได้รับผลกระทบจากการนำเข้าสินค้าเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมที่มีความใกล้เคียงจากประเทศสมาชิกอาเซียน

ข้อเสนอแนะบางประการในความคาดหวังของคนไทย ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมไทย เพื่อใช้ประกอบการปรับตัวของภาคการผลิต ภาครัฐควรศึกษารายละเอียดรวมถึงหามาตรการรองรับ เพราะภาคแรงงานในอุตสาหกรรมอาจถูกเลิกจ้างหากมีการย้ายฐานการผลิตไปหาแรงงานที่ถูกกว่า ตลอดจนแรงงานวิชาชีพ เช่น แพทย์ วิศวกรบัญชี และอาจารย์ จากประเทศในอาเซียนจะเข้ามาทำงาน

ในไทยเพิ่มขึ้น

2. ควรมีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และภาครัฐควรเร่งเสริมสร้างความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ อย่างครบถ้วน เพื่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเหล่านี้จะได้ใช้ประโยชน์จากความตกลงต่าง ๆ อย่างเต็มที่

3. การเจรจาเพื่อทำความตกลงการค้าระหว่างประเทศควรให้ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น และกำหนดแนวทางการเจรจากากขึ้น เนื่องจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเหล่านี้เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง อีกทั้งยังมีประสบการณ์และความเข้าใจในเหตุการณ์จริงมากกว่า

4. ภาครัฐควรเร่งออกมาตรการหรือแผนรองรับผู้ประกอบการที่อาจได้รับผลกระทบทางลบจากข้อตกลงในรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมอย่างละเอียดและชัดเจน

5. ภาครัฐควรปรับปรุงและพัฒนาาระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะระบบ Logistic

6. ภาครัฐควรกำหนดแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจให้ชัดเจน และผลักดันการอำนวยความสะดวกทางการค้าตามแนวชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

7. ดูแลและปกป้องผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งปัญหาแรงงานเด็กและแรงงานอพยพ

8. ผู้ประกอบการต้องปรับตัวเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยตนเอง เช่น การสร้างมูลค่าเพิ่ม และการเร่งพัฒนาตราสินค้า การใช้เทคโนโลยีใหม่ในการผลิต การพัฒนาในด้านนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งจะช่วยสร้างจุดเด่นให้กับผลิตภัณฑ์ของไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล รวมถึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรภายในองค์กร

9. ผู้ประกอบการควรสร้างเครือข่ายพันธมิตรกับ

ภาคเอกชนอื่น ๆ ในภูมิภาค ดำเนินกลยุทธ์การตลาดในเชิงรุก และทำการศึกษาสู่ทางการค้าใหม่ ๆ รวมถึงช่องทางในด้านธุรกิจอื่น ๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง

บทสรุป

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community : AC) ประเทศไทยซึ่งเป็นหนึ่งในสมาชิกอาเซียน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับเปลี่ยนตัวเอง เพื่อรับมือกับการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ในปี 2558 ที่กำลังจะถึงในอีกไม่ช้านี้ ประเทศไทยควรใช้ประโยชน์ความได้เปรียบจากสภาพทางภูมิประเทศที่มีชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ ที่เป็นเสมือนศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยจะช่วยให้ไทยสามารถขยายการค้าและการลงทุนทั้งภายในภูมิภาคและระหว่างภูมิภาคได้เพิ่มมากขึ้น สำหรับหนทางการก้าวไปสู่การเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นไทยถือได้ว่ามีศักยภาพมากกว่าอีกหลาย ๆ ประเทศในอาเซียนด้วยกัน ซึ่งจะเห็นได้จากในส่วนของภาครัฐที่ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียนมาโดยตลอด โดยเฉพาะควรมีการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ให้สามารถเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านได้โดยสะดวกและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้ต้นทุนค่าขนส่งสินค้าต่ำและประหยัดเวลา นอกจากนี้จำเป็นต้องประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อหาวิธีในการกระตุ้นการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างกัน และอำนวยความสะดวกต่อกันด้วยการพัฒนาด้านชายแดน ตลอดจนพิธีการด้านศุลกากรต่าง ๆ อีกทั้งควรดำเนินการด้านเศรษฐกิจการทูต และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อจัดทำข้อตกลงร่วมกันในการที่จะจัดอุปสรรคและมาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างกันให้สิ้นไปหรือลดน้อยลง ดังเช่นพื้นที่ที่ถูกกำหนดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 5 กลุ่มนั้นก็ยังติดปัญหาเรื่องกฎหมายท้องถิ่น ทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านการปกครอง อันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา

ศักยภาพของพื้นที่ที่ถูกกำหนดไว้ เพราะฉะนั้นควรเร่งให้ดำเนินการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ตามแนวชายแดนอย่างเร่งด่วนและเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เพื่อมิให้ประเทศต้องเสียโอกาสและเป็นเงื่อนไขทางสังคมอย่างเช่นที่ผ่านมา

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนมีความสำคัญเพื่อเป็นการยกระดับความเจริญของเมืองชายแดนให้ขึ้นมาทัดเทียมกับเมืองทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ของประเทศได้ ซึ่งจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันสินค้าของไทยในตลาดประเทศเพื่อนบ้าน อีกทั้งยังต้องพิจารณาถึงสิทธิประโยชน์ที่นักลงทุนจะได้รับโดยเฉพาะสิทธิประโยชน์ทางภาษี รวมถึงรูปแบบการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว ซึ่งจะเป็นสิ่งดึงดูดนักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนและสามารถแข่งขันกับเขตเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านด้วย แต่อย่างไรก็ตามข้อดกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น นอกจากส่งผลกระทบต่อทางบวกต่อการพัฒนาและนำมาซึ่งโอกาสอันเป็นผลดีต่อภาคเศรษฐกิจ แต่ในทางกลับกันก็อาจนำมาซึ่งผลกระทบทางด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมซึ่งจำเป็นต้องพิจารณาควบคู่ไปกับการพัฒนาด้วย โดยโอกาสที่ประเทศจะได้รับผลกระทบทางลบก็อาจส่งผลให้เกิดการย้ายทุน ย้ายแรงงาน ย้ายฐานการผลิตจากปริมณฑล อาทิ สมุทรปราการ สมุทรสาคร ราชบุรี ไปยังเมืองชายแดนที่มีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมากขึ้น ซึ่งการวางยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะสั้นและระยะยาวจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งทั้งในแง่ของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยปัจจัยที่จะทำให้ประสบความสำเร็จนั้นควรอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษา เปรียบเทียบ และวิเคราะห์เขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศต่าง ๆ และนำบทเรียนที่ได้มาใช้ในการวางยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ดังนั้น การพัฒนาพื้นที่ตามแนวชายแดนให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงเป็นความหวังของคนไทยจะนำมาซึ่งการกระตุ้นทางเศรษฐกิจไม่ว่าจะเป็นด้านการค้า การลงทุน การจ้าง

แรงงาน ลดความเหลื่อมล้ำ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บริการสาธารณะ และสาธารณูปโภคตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวและกีฬา (นันทนาการ) ทำให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้น มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีการศึกษา เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนบริเวณพื้นที่ชายแดนให้ดียิ่งขึ้น สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงของประเทศชาติให้มีความยั่งยืนสืบไป

บรรณานุกรม

จักรวัชร ศิริวรรณ, “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ”, <http://www.oknation.net/blog/uniformed-scholars/2011/08/19/entry-4>, (2554)

เฉลิมพงศ์ ตั้งบริบูรณ์รัตน์, “กรณีศึกษาเขตเศรษฐกิจพิเศษเมืองจีนเงินกับทางเลือกในการพัฒนาประเทศไทย”, http://www.thaibizchina.com/th/articles/detail.php?BLOCK__ID=70&SECTION__ID=507&ELEMENT__ID=567, (2557)

ชาตริส สัมมะวัฒนา, “แต้มต่อการค้าชายแดนไทย : เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน”, <http://bts.dft.go.th/btsc/files/Documentanalysiselse/4.pdf>, (2557)

สมชาย ศักดาเวคีอิศร, “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน”, <http://www.bangkokbank.com/BangkokBankThai/Documents/Site20Documents/AEC/SpecialEconDevZone.pdf>, (2557)

ศูนย์ความรู้เพื่อการค้าและการลงทุนกับจีนสำนักงานยุทธศาสตร์การพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์, “เขตเศรษฐกิจพิเศษ”, www.chineselawclinic.moc.go.th, (2557)

โอฬาร สุขเกษม, “เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเกิดแน่ ยุคนี” (ฐานเศรษฐกิจ AEC world ปีที่ 34 (2) ฉบับที่ 2, หน้า 72), (10 - 13 สิงหาคม 2557)

ทำเนียบรัฐบาล, “รัฐบาลกำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษ มี

ผล 19 มกราคม 2558”, <http://www.thaigov.go.th/th/government-th1>

สมานลักษณ์ ตันติกุล, “เงินจีน เขี่ยหมื่น : ความสำเร็จในการพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ของจีนบนฐานความร่วมมือที่เข้มแข็งของจีน” วารสารเศรษฐกิจอุตสาหกรรม